

Леся Даниленко

кандидат мистецтвознавства, графічний дизайнер,
науковий співробітник, ІПСМ НАМ України

e-mail: danylenkolesyadesign@gmail.com

Lesya Danylenko

PhD in Art Studies, graphic designer, Research
Fellow, Modern Art Research Institute
of the National Academy of Arts of Ukraine

orcid.org/0000-0003-1314-9093

Віктор Даниленко

доктор мистецтвознавства, професор Харківської
державної академії дизайну і мистецтв, дійсний член
(академік) Національної академії мистецтв України,
заслужений діяч мистецтв України

e-mail: victorhunter@ukr.net

Victor Danylenko

Doctor of Art Studies, Professor, Kharkiv State Academy
of Design and Arts, Full Member of the National Academy
of Arts of Ukraine (Academician), Honored Artist of Ukraine

orcid.org/0000-0002-1450-0343

Музейна справа у просторі дизайну Великої Британії Museum Practice in the Design Space of Great Britain

Анотація. Проведено загальний огляд матеріалів, пов'язаних із музейною справою у дизайнерській сфері Великої Британії. Показано, що британські музеї дизайну мають кваліфікованих працівників, які отримали фахову освіту за цим напрямом на постдипломному рівні. Представлено відомості про організаційні форми надання цієї освіти у британських вищих навчальних закладах. Наведено інформацію про музейні колекції. Вони поділяються на два типи — такі, що своїми експонатами репрезентують історію дизайну, та такі, що утворені із суто сучасних дизайнерських творів. Висвітлено основні характеристики підходів до дослідницької роботи із вказаними колекціями. Зазначено, що осмислення поданих у статті матеріалів та результатів подальших досліджень за цим напрямом сприятиме подоланню прогалини в одному з важливих напрямів інтелектуалізації дизайнерського життя в Україні.

Ключові слова: дизайн, музей, Велика Британія, освіта, кураторство, колекція, дослідження.

Постановка проблеми. В Україні спеціалізованих музеїв дизайну не існує. Навіть однієї установи, якій можна було б дати таку назву — немає. Водночас у розвинених країнах ці музейні заклади існують давно. В Європі, до якої ми належимо, найбільш розвинутою ця галузь є у Великій Британії.

Здавалося б, з одного боку, не під час війни треба порушувати цю проблему в Україні. Але, з іншого боку, чи варто заблокувати всю мистецьку, технічну, загалом цивілізаційно-культурну активність через те, що країна змушена вести війну? Навряд чи правильним буде таке блокування. Адже якщо суспільство стрімко деградуватиме в цивілізаційному вимірі, то й війни не виграє.

Тож тема розбудови музейної справи у сфері дизайну в Україні залишається актуальною, як і раніше. Для глибокого її осмислення, з'ясування речей, які дадуть змогу все ж таки розбудувати вітчизняну дизайнерську музейну справу, потрібен аналіз досвіду провідних у цій діяльності країн. Однією з них є Велика Британія.

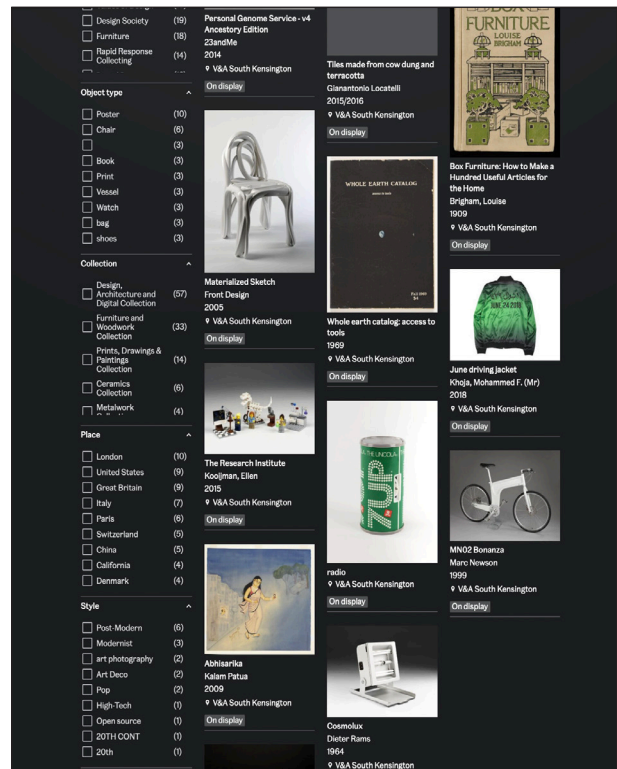
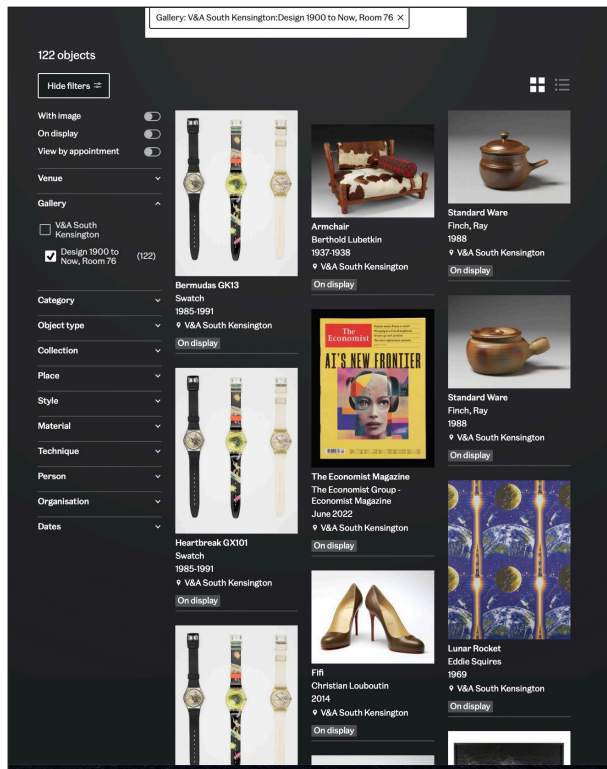
Аналіз останніх досліджень і публікацій. До цієї теми зверталися ще у 1980-ті роки. Вперше її було

порушено стосовно України в публікаціях В. Даниленка, які з'явилися у 1980-х та 1990-х роках [1–2], а також у дисертаційному дослідженні того ж автора «До історії становлення вітчизняного дизайну. Харківський промисловий район» [3]. Надалі публікацій щодо музейної справи в дизайнерській сфері України нам знайти не вдалося. Просування щодо практичної реалізації цієї теми не було. Музей дизайну створити не спромоглися.

Що ж до останніх досліджень про дизайнерську музейну справу Великої Британії, то вони опубліковані саме в цій країні, і їх буде проаналізовано нижче.

Мета статті: надати загальну інформацію про стан музейної діяльності в дизайнерському просторі Великої Британії, з якої маємо на меті розпочати низку оглядових статей, охопивши в них і відомості про інші країни, в яких розвинений дизайн.

Виклад основного матеріалу. В Україні були і нині існують готові елементи, з яких можливо було би створити зазначений музей. Маємо на увазі експозиції творів прикладного мистецтва у художніх музеях, фрагменти з музеїв техніки в політехнічних університетах, в університетах будівництва та архітектури, музеях

Іл. 1–2. Приклад застосування цифрових технологій у музеях дизайну із можливістю дистанційної взаємодії з ними. Сайт Музею

Вікторії і Альберта. Постійна виставка дизайн-зразків «1900 — Зараз» (1900—Now). Можливий розширений пошук пошуку за різними параметрами. На окремі вкладки є детальне пояснення, як влаштований алгоритм пошуку оцифрованих дизайн-об'єктів

машинобудівних та приладобудівних заводів, зразки графічного дизайну у сховищах, бібліотеках, архівах тощо.

До створення постійних експозицій музею дизайну в якомусь із тих, що вже існують, будинків, чи то спеціально зведеному приміщенні, є цілком слушне застереження. Як таке можна робити у той час, коли експозиції багатьох художніх, історичних та інших музеїв евакуюють у безпечні місця і їхні живі експонати не доступні до огляду? Це справді проблема, пов'язана з війною.

Однак дорога до створення музею дизайну у воєнний час є. В багатьох країнах світу, де й війни зараз ніякої немає, широко застосовують цифрові технології у музеях дизайну, що уможливило дистанційну взаємодію з ними (іл. 1–2). Досвід цих країн, насамперед Великої Британії, конче потрібен дизайнерській сфері України.

Спершу наголосимо на тому, що Велика Британія має освітню базу для підготовки кваліфікованих музейних працівників саме у дизайнерській галузі.

Про це свідчать наведені нижче факти. Так, флагман музейної справи країни — Музей Вікторії та Альберта (Victoria and Albert Museum V&A) (іл. 3) — у спеціальному відділі здійснює музейне навчання. Разом із Королівським коледжем мистецтв (Royal College of Arts RCA) він має магістерську програму «Історія дизайну». За цією програмою навчання відбувається, головним чином, у Кенсінгтоні та Південному Кенсінгтоні з викладанням в інших кампусах Королівського коледжу мистецтв.

Разом із Музеєм Вікторії і Альберта Коледж відкриває історію через об'єкти дизайну за допомогою інноваційних міждисциплінарних інструментів для розуміння світу та дизайну речей від 1500 року і дотепер.

Предмети формують повсякденне життя, тепер і в минулому: Королівський коледж мистецтв вивчає, як по всьому світу об'єкти створюють, використовують і поширюють. ККМ бачить історію дизайну у всьому: і в матеріалах, з яких зроблені об'єкти, і в процесах їхнього виробництва, і в мережах, в які дизайн-об'єкти входять. Випускники Історії Дизайну ККМ/В&А (RCA/V&A) успішно працюють на різних посадах в університетах, музеях, культурних організаціях, дизайнерських фірмах та ЗМІ, а також у незалежній практиці.

Програма «Історія дизайну» Королівського коледжу мистецтв спільно з Музеєм Вікторії та Альберта поєднує амбітні, сильні та передові наукові підходи з розумінням з перших рук фізичних дизайн-матеріалів та цифрових дизайн-артефактів, ця програма ідеально підходить для підготовки студентів до дедалі різноманітнішого і гнучкішого професійного портфоліо, необхідного сьогодні. Програма ККМ/В&А (RCA/V&A) відома на міжнародному рівні своїми дослідженнями в історії дизайну та матеріальної культури. Програму пропонують спільно двома провідні світові центри задля стипендій та творчості, вона досліджує культурну, соціальну, економічну, політичну та технологічну історію через дизайн-артефакти

Іл. 3. Музей Вікторії і Альберта (Victoria and Albert Museum). Логотип Музею Вікторії і Альберта. Дизайнер Алан Флетчер (Alan Fletcher) Лондон, Велика Британія

та взаємодію з ними. Студенти тісно співпрацюють з дизайн-колекціями та кураторськими експертизами з дизайну із Музею Вікторії і Альберта (V&A), а також із творчою спільнотою Королівського коледжу мистецтв (RCA) [5].

Має освітні програми також і Лондонський музей дизайну (The Design Museum London). Найвідомішою з них є програма післядипломної освіти для кураторів дизайн-виставок, діяльність яких буде спрямована на виставки саме сучасного дизайну.

Студенти цієї програми оперують сучасним дискурсом, який реагує на складнощі і нагальні проблеми нашого мінливого світу сьогодення. Навчання проводить Академічний відділ Кенсінгтонської школи мистецтв, куратори музею дизайну, запрошені лектори та фахівці галузі. Студенти опановують кураторські знання, вміння та навички для створення творчих дизайнерських виставок, колекційних експозицій, навчальних та публічних програм. Вони навчаються досліджувати концепції для виставок, обирати експонати та розробляти підходи до інтерпретації.

Поряд з основною навчальною програмою існує програма кураторських візитів. Вона включає відвідування виставок та інших місць кураторської практики, де студенти можуть почути кураторів безпосередньо у просторі їхньої діяльності.

Щороку студенти мають змогу взяти участь у навчальній поїздці, досліджуючи контекст дизайну міста. Викладачі розробляють повну програму відвідувань музеїв, галерей та дизайнерських студій. Минулі візити включали Амстердам, Берлін, Копенгаген, Лісабон, Мілан, Нью-Йорк і Венецію.

Програмою передбачено виконання курсових проєктів, які розробляють у співпраці з такими організаціями, як Архітектурна асоціація (Architectural Association), Блумберг, (Bloomberg), Британська Рада (British Council), Галерея Фумі (Gallery Fumi) та Королівська академія мистецтв (Royal Academy of Arts), досліджуючи об'єкти, колекції та демонструючи дизайн у музеях [5].

Помітним освітнім осередком галузі є Університет Брайтона (University of Brighton) (іл. 4–5). Він зробив значний внесок у початковий розвиток історії дизайну, створюючи одночасно і суто навчальну дисципліну для студентів у другій половині 1970-х років. Освітня програма за цим напрямом здобула схвалення міжнародно визнаних експертів [6].

Але Університет Брайтона більше відомий не навчальною, а дослідницькою роботою з музейними матеріалами дизайнерського напрямку. Про це буде надано відомості нижче.

Отже, Велика Британія має базу підготовки кваліфікованих фахівців з історії дизайну та кураторів виставок сучасного дизайну, частина яких стає музейними працівниками. Це позитивно позначається на якості роботи музеїв, вдалому формуванні їхніх колекцій, ефективності дослідницької роботи на матеріалах тих колекцій. Надамо ознайомчу інформацію про музейні колекції за дизайнерським напрямом у Великій Британії.

В Музеї Вікторії і Альберта, який має давні традиції як музей прикладного мистецтва та дизайну, є постійна експозиція «Дизайн із 1900-х і дотепер» (1900 — Now). Вона демонструє 250 об'єктів мистецтва і дизайну з колекцій V&A XX і XXI століття, представлених у двох галереях. Різноманітна і часто дивовижна колекція запрошує досліджувати кожен елемент дизайн світу, від знайомого і повсякденного, наприклад, такий, як перший «Айфон» американської компанії «Епл» (Apple iPhone) з 2000-х (іл. 6) і ранні моделі «Тапервер» (Tupperware) (відомий американський пластиковий посуд) 1960-х років (іл. 7), — і аж до політичних та складних, таких як серія плакатів італійського бренду одягу «Бенетон» (Benetton) (іл. 8–11) початку 1990-х років та пара кросівок німецького бренду «Адідас» (Adidas), виготовлених із врятованих незаконних рибальських сіток 2015 року.

Основні експонати виставки включають британську систему дорожніх знаків, розроблену Маргарет Калверт (Margaret Calvert) та Джоком Кіннейром (Jock Kinneir) у 1960-х роках (іл. 12–13), диван Сальвадора Далі, «Губи Мей Уест» (Mae West Lips) (іл. 14) 1930-х років, кабінет для паління Чарльза Ренні Макінтоша (Charles Rennie Mackintosh), виготовлений у 1916 році, та автобіографічну книгу Кім Кардашян (Kim Kardashian) 2015 року «Егоїстка» (іл. 15), в якій представлено близько 300 селфі [7].

Прикладом якісної музейної роботи з дизайнерськими матеріалами є проект «Роби добре» (Make Good). Він представляє використання природних, поновлюваних матеріалів у дизайні та архітектурі. Проект запрошує практиків з різних сфер поділитися дослідженнями, знаннями та навичками та розглядає обов'язки дизайнерів та споживачів щодо природного світу. Проект включає щорічний симпозиум, щорічний показ та постійну ініціативу ознайомлення та інформування, фіксуючи результати досліджень програми в музейній колекції.

Проект «Роби Добре», який працюватиме протягом десяти років, підтримує виробник меблів та дизайнер Джоном Мейкпіс (John Makepeace). Запустили його 2022 року, і він відповідає «Плану сталого розвитку Музею Вікторії і Альберта» [8].

Виставка цифрового мистецтва та дизайну містить експонати ранніх комп'ютерних малюнків, креслення комп'ютерного плоттера 1974 року, «Структури квадрата» («Structures of Square») Віри Молнар (Vera Molnár), перше навігаційне віртуальне середовище, створене в 1970-х роках Девідом Емом (David Em) для НАСА (NASA), стильний комп'ютер АйМак Джі 3 (iMac G3) від американської компанії Apple (Епл), розроблений в 1998 року Джонатаном Айвом (Jonathan Ive), і наклейки Бабл Пап Гіф (Bubble Pup GIF) від 2015 року, виготовлені Тенсент Текнолоджі (Tencent Technology) [7].

Шотландські галереї дизайну в Музеї Вікторії і Альберта є першими в світі, присвяченими розповіді про надзвичайну історію шотландського дизайну. Колекція охоплює приблизно 300 красивих та інноваційних об'єктів, що представляють широкий спектр дизайнерських дисциплін. Шотландські дизайнерські галереї Музею Вікторії і Альберта досліджують унікальний дизайн ландшафту Шотландії, теперішній і вглиб століть. Ці виставки відкривають для відвідувачів повсякденну актуальність дизайну і те, як він покращує життя. Також глядачі можуть поринути в процеси, які лежать в основі шотландського дизайну.

Серед об'єктів, що представляють шотландський дизайн, є приголомшлива сукня, яку розробила Голлі Фултон (Holly Fulton) яку прикраса губами (іл. 16). Ця сукня була частиною колекції «Фултон» осені / зими 2011 року (Fulton's Autumn/Winter 2011),

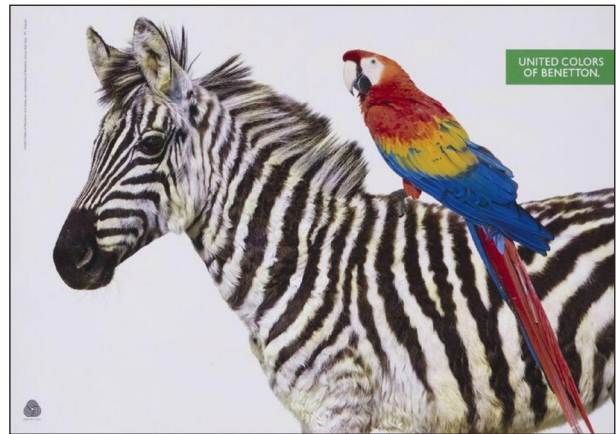
Іл. 4–5. Університет Брайтона (University of Brighton), Велика Британія. Сучасні кампуси.

Іл. 6. Перший Айфон американської компанії Епл (Apple iPhone). Промисловий британський дизайнер Джонатан Айв (Jonathan Ive). «Епл Інкорпорейтед» (2007).

Іл. 7. Відомий американський пластиковий посуд для зберігання «Тапервер» (Tupperware), США (1962)

Іл. 8–11. Серія плакатів італійського бренду одягу «Бенетон» (United Colours of Benetton). 1990–1992. Італія. Олів'єро Тоскані — концепція (Oliviero Toscani). Стів Маккарі — фотограф (Steve McCurry)

яка була натхненна любовним зв'язком між герцогом Вестмінстерським та французькою модельєркою Коко Шанель. Показ пройшов на тлі шотландського маєтку герцога.

Інноваційним експонатом шотландського дизайну є також пара гумових мисливських чобіт Велінгтона (Hunter wellington boots), виготовлені з 28 шматків 100 % гуми, цей дизайн робить чоботи повністю водонепроникними (іл. 17). Спочатку ця фірма називалася «Норс Брітіш Раббер Компані» (North British Rubber Company), бізнес був заснований в Единбурзі в 1856 році. Цей матеріал — вулканізована гума — був на той час революційним, тому доречно, що шотландські дизайнерські галереї демонструють пару мисливських чобіт Велінгтона.

Одним із найнезвичніших об'єктів у галереї є геометричний слон, якого розробив шотландський художник і дизайнер Едуардо Паолоцці (Eduardo Paolozzi). Слон — корпус із кришкою, призначений для зберігання каталогу «Неєрн Флоудс» (Nairn Floods) 1972–1973 років (іл. 18). Інший сучасний об'єкт, пов'язаний зі здоров'ям, представлений в Шотландських дизайнерських галереях — Снепфоті (Snap40). Його розробили Крістофером Макканн (Christopher McCann) і Стюартом Вайтінгом (Stewart Whiting). Це найсучасніший портативний

пристрій, що використовує штучний інтелект для моніторингу життєвих показників пацієнта лікарні, попереджаючи лікарів та медсестер за допомогою бездротових технологій, якщо в пацієнта виникає проблема [7].

Окрім Музею Вікторії і Альберта, що має давню історію свого розвитку, від 1852 року, Лондонський Музей дизайну (The Design Museum London) є відносно молодим (іл. 19–23). Його було відкрито 1989 року. Та за цей недовгий час він встиг добре зарекомендувати себе — навіть отримав відзнаку Європейського музею року 2018 [9].

Колекції цього музею присвячені лише сучасному дизайну. Вони охоплюють промисловий дизайн, графічний, архітектурний, меблі, моду та інше. Характерною рисою своєї діяльності музей цілеспрямовано робить організацію різноманітних форм спілкування професіоналів між собою та з іншими зацікавленими особами. Це відбувається у спеціально передбачених для цього великих приміщеннях (наприклад, конференц-зали на 200 осіб) та інших. Протягом усього року там відбуваються переговори, семінари, дебати тощо. Усе обертається навколо саме сучасного дизайну.

На верхньому поверсі, під дахом музею, — постійний дисплей «Дизайнер, виробник, користувач» з ключовими об'єктами з колекцій музею. На другому поверсі

Іл. 12–13. Британська система дорожніх знаків, розроблена Маргарет Калверт (Margaret Calvert) та Джоком Кіннейром (Jock Kinneir) у 1960-х роках. Велика Британія

Іл. 14. Диван Сальвадора Далі та Едварда Джеймса (Edward James) «Губи Мей Уест» (Mae West Lips), зроблені компанією «Грін енд Еббот» (Green and Abbott) (1938–39), Англія.

міститься довідкова бібліотека, до її складу входять також архівні матеріали з історії цього музею. На першому поверсі розташовуються тимчасові виставки з програмами заходів — все підлаштовується під створення сприятливих обставин для заохочення до спілкування між дизайнерами, користувачами, бізнесменами, науковцями, студентами.

Окрім Музею Вікторії і Альберта та Музею дизайну, в Лондоні діє ще Музей дому (колишній Джефрі) (Museum of the Home), дотичний до музейної справи у дизайнерській сфері. Його колекція налічує близько 40

Іл. 15.
Автобіографічна
книга Кім
Кардашян (Kim
Kardashian)
«Егоїстка».
Перший випуск.
Надруковано
Ріццолі. США
(2015)

Іл. 16. Сукня, розроблена Голлі Фултон (Holly Fulton), прикрашена губами. Ця сукня була частиною колекції «Фултон» осені/зими 2011. Шотландія

000 експонатів, зокрема бібліотеку та архіви (іл. 24–25). Музей дає про себе таку інформацію: «Колекція — це переважно побутові предмети повсякденного вжитку, датовані від 1600 року до наших днів. Однією з наших флагманських програм, яка працює з 2007 року, є збирання даних — документування будинків. Через документування будинків, через фотографії, анкети та усні свідчення ми збираємо сучасні історії дому. Наша політика розвитку збору даних буде розширюватися, щоб охопити колекції, які представляють ширшу культурну історію дому. Ця база даних надає онлайн-доступ

Іл. 17. Пара гумових мисливських чобіт «Велінгтона» (Hunter wellington boots), виготовлені з 28 шматків 100 % гуми, цей дизайн робить чоботи повністю водонепроникними. Велика Британія

Іл. 18. Геометричний слон, розроблений шотландським художником і дизайнером Едуардо Паолоцці (Eduardo Paolozzi). Слон — корпус з кришкою, призначений для зберігання каталогу Неєрн Флоудс (Nairn Floods) 1972–1973 років. Шотландія

до понад 7000 об'єктів та 6000 книг у наших колекціях. Про нашу колекцію «Документуючи Дім» (Documenting Homes). Це сучасна колекція фотографій, аудіо та свідчень. Вона записує повсякденний досвід дому. Люди поділилися своїми минулими і сучасними оселями з 1900-х років до наших днів. Документування записів дому є колекцією в межах об'єктів» [10]. В онлайн-галереї музею відбуваються покази фільмів, які демонструють речі в будинках, сповнені особистого значення.

Одинадцять кімнат музею охоплюють період від 1600 року до наших днів. Кожна кімната — основна

Іл. 19. Будівля Музею дизайну (The Design Museum London). Архітектор-дизайнер будівлі Джон Паусон (John Pawson). Лондон, Велика Британія.

Іл. 20. Інтер'єри музею дизайну. Дизайнер Джон Паусон (John Pawson). Лондон, Велика Британія

житлова площа, яку використовує сім'я і її гості. Показано, як люди жили в кімнатах разом з меблями, освітленням і опаленням, як будинки і домашнє життя змінювалися з часом, відображаючи зміни в суспільстві, поведінці, стилі, смаку (іл. 24–25) [10].

Музейні колекції широкого діапазону дизайнерських напрямків є багатогранною базою для наукових досліджень історії дизайну у Великій Британії. Найбільше відомостей інтернет містить про Університет Брайтона (University of Brighton) (іл. 4–5). Як вже зазначалося, цей університет більше відомий не навчальною,

а науковою роботою щодо історії дизайну. Вона здійснюється у Центрі історії дизайну (Centre for Design History) та Дизайн-архіві (Design Archive), що входять до складу університету.

Центр історії дизайну застосовує міждисциплінарну перспективу дослідження, щоб зрозуміти, як дизайн у всіх його проявах формував речі, простори та дії в часі. Дослідники Центру розуміють свою роботу так: «У Центрі ми розглядаємо спроектовані об'єкти, простори, образи, системи та парадигми, які виробляються, споживаються та влітаються в усю людську та не-людську діяльність. Ми розглядаємо ручну, унікальну, цифрову та ефемерну, а також механізовану та масову продукцію. Ми зацікавлені в естетиці, функції та формі, а також емоціях, почуттях, політиці, етиці, владних структурах та системах мислення. У той час, як багато хто з нас взаємодіє з окремими «дизайнерами», ми також надаємо перевагу любителям, колективу, споживачеві, плюриверсу та мультівсесвіту та багатьом іншим агентам, які беруть участь у глобальному виробництві зображень та об'єктів. У Центрі історії дизайну наші методи та впливи є трансдисциплінарними. Ми зосереджуємося на дизайні протягом всієї історії, включно із сьогоденням і майбутнім» [6].

Університет Брайтона підтримує та сприяє дослідницьким мережам серед істориків дизайну не тільки в межах університету Брайтона, але на національному та міжнародному рівнях. Центр історії дизайну допомагає донести роботу дослідників до нових аудиторій та співробітників, забезпечуючи те, щоб вплив їхніх досліджень відчувався серед громад, а не лише його використання для власного розвитку.

Дослідницькими партнерами університету Брайтона в транснаціональній історії дизайну є:

- Школа довколишнього середовища та архітектури, Мумбаї, Індія;
- Університет Конкука, Сеул, Південна Корея;
- Корейське товариство історії дизайну, Сеул, Південна Корея;
- Університет прикладного мистецтва, Відень, Австрія;
- Технологічний університет Свінберн, Мельбурн, Австралія;
- Технологічний інститут моди, Нью-Йорк, США.

Центр історії дизайну структурує напрями наукової роботи за основними напрямками дизайну. Так наприклад, за напрямом історії графічного дизайну Центр спирається на наукові стипендії у візуальних комунікаціях в Університеті. Використовуючи низку аналітичних методологій, дослідження зосереджуються на розробці нових перспектив історії та сучасного значення графічних об'єктів як часто непоміченої частини соціального, культурного та політичного життя.

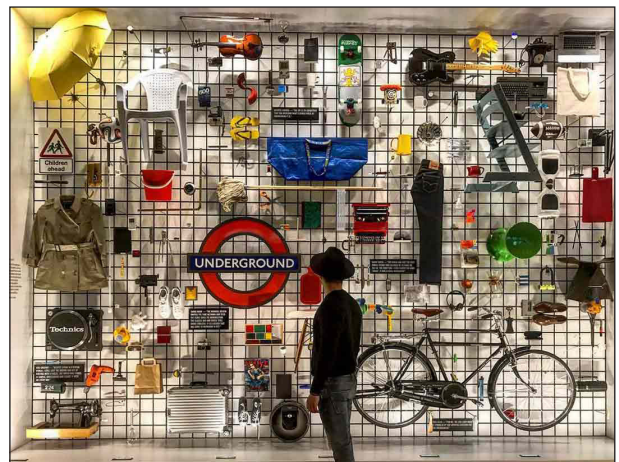
Центр історії дизайну робить акцент на тому, як графічний дизайн у різних засобах масової інформації,

Іл. 21. Виставка. Музей дизайну. Лондон, Велика Британія

Іл. 22. Музей дизайну. Виставка, приурочена 30-літтю Моди в Лондоні. Створена в колаборації з Британською радою Моди (BFC). Лондон, Велика Британія (2024)

Іл. 23. Музей дизайну. Виставка повсякденних речей в житті сучасної людини. Лондон, Велика Британія

від друку та цифрового до навколишнього середовища, перетинається соціально та просторово з міським досвідом та політикою ідентичності різних спільнот. Це створює дослідження в області проектних комунікацій за межами звичайних кордонів в «розширеному полі».

Дослідницькі партнери Університету в галузі графічного дизайну включають:

- Університет Базеля, Швейцарія;
- Музей дизайну Баухауз-архів, Берлін, Німеччина;
- Вища школа мистецтв Берна, Швейцарія;
- Вища школа мистецтва Лозанни, Швейцарія;

Іл. 24–25. Музей дому (Museum of the Home)
(колишній Джефрі), Лондон, Велика Британія

- Школа дизайну Парсонс, Нью-Йорк, США;
- Університет Сан-Паулу, Бразилія;
- Університет Цуді, Токіо, Японія.

Центр історії дизайну у співпраці з Дизайн-архівом намагається по-новому осмислювати сучасні відносини між музеями, виставками, архівами та дизайном і своїми партнерами також.

Науковими партнерами Університету Брайтона щодо діяльності музеїв, виставок, архівів є:

- Британський музей, Велика Британія;
- Павільйон Де Ла Варр, Гастінгс, Велика Британія;
- Центр історії та архітектури Балтімора імені Р. Піла, США;
- Королівський павільйон і музеї, Брайтон і Хоув, Велика Британія;
- Музей Вікторії та Альберта, Лондон, Велика Британія;
- Центр археології, спадщини та музеїв Університету Шив Надар, Індія [15].

Отже, вище було надано загальні відомості лише про наукову діяльність Університету Брайтона як лідера у галузі досліджень історії дизайну. Наукова робота за цим напрямом проводиться також у Королівському коледжі мистецтв, Музеї Вікторії і Альберта, Музеї дому та деяких інших установах Об'єднаного Королівства.

Висновки. Загальний огляд основних властивостей британської музейної справи в дизайнерському просторі показує, що вона є повноцінно розвиненою галуззю, має давнє підґрунтя щодо підготовки кадрів до діяльності у цій сфері — фахівців з історії дизайну та сучасного кураторства, частина яких стає музейними працівниками. Лідером освітньої діяльності за цим напрямом є Королівський коледж мистецтв.

Освітня активність позитивно позначається на якості роботи музеїв. Їхні колекції формуються за великою кількістю напрямів дизайну, мають ретельно дібрані експонати, які постійно поповнюються новими надходженнями — як історичними матеріалами, так і експонатами сьогодення. Ці останні великою мірою стосуються цифрових технологій в дизайні. Основними музейними закладами у Великій Британії, що мають колекції дизайну, є Музей Вікторії і Альберта, Музей дизайну, Музей дому, Королівський коледж мистецтв, Університет Брайтона.

Якісні колекції британських музеїв є базою для наукових досліджень, які відбуваються нині в режимі широкої співпраці з міжнародними партнерами. Лідером наукових досліджень є Університет Брайтона. Активну дослідницьку діяльність веде також Королівський коледж мистецтв.

Вивчення та осмислення досвіду по-дизайнерському розвинених країн у музейній справі конче потрібен українському дизайну, адже тут маємо явну прогалину в одному з важливих напрямів інтелектуалізації дизайнерського життя в Україні.

Подальші розвідки варто продовжити як оглядові з матеріалами інших країн: Німеччини, скандинавських держав, Італії, США. Оглядові матеріали дадуть змогу виявити напрями насправді необхідних, а отже і більш детальних та прискіпливих досліджень.

Те, що Україна зараз змушена вести оборонну війну, не повинно повністю блокувати цей новий вітчизняний напрям наукових досліджень у дизайнерській галузі.

Література

1. Даниленко В. Я. Был в Харькове музей // Техническая эстетика. 1988. № 3. С. 23–26.
2. Даниленко В. Я. Особливості становлення дизайну в Україні // Діалог культур. Україна у світовому контексті: Міжвузівський збірник наукових праць. Львів: Каменяр, 1996. Вип. 2.
3. Даниленко В. Я. К истории становления отечественного дизайна. Харьковский промышленный район: дис. ... канд. искусствоведения / МВХПУ. Москва, 1989.
4. The family of art, design and performance museums. Victoria and Albert Museum. URL: <https://www.vam.ac.uk/> (access date: 02.02.2025).
5. V&A/RCA History of Design postgraduate programme. URL: <https://www.vam.ac.uk/info/history-of-design-postgraduate-programme> (access date: 02.02.2025).
6. University of Brighton. URL: <https://www.brighton.ac.uk> (access date: 02.02.2025).
7. Design 1900—Now. V&A. URL: <https://www.vam.ac.uk/collections/design-1900-now?srltid=AfmBOorvtDZZlpGdqW>

- nuOkv0eBR4a1fRSWYJXkPrbVpDwJkiHTB0Eq2 (access date: 02.02.2025).
8. Make Good: Rethinking Material Futures. V&A. URL: <https://www.vam.ac.uk/info/make-good> (access date: 02.02.2025).
 9. The Design Museum. URL: <https://designmuseum.org/> (access date: 02.02.2025).
 10. Everyday experiences of home. Museum of the Home. URL: <https://www.museumofthehome.org.uk/explore/our-collections/documenting-homes/> (access date: 02.02.2025).
 11. Scottish Design Galleries: a beginner's guide. URL: <https://www.vam.ac.uk/dundee/articles/scottish-design-galleries-overview?srsltid> (access date: 02.02.2025).

12. MA Curating Contemporary Design. URL: <https://designmuseum.org/learning-at-the-museum/ma-curating-contemporary-design> (access date: 02.02.2025).
13. Welcome to the Centre for Design History. URL: <https://www.brighton.ac.uk/cdh/index.aspx> (access date: 02.02.2025).
14. Centre for Design History. University of Brighton. What we do. (2025). URL: <https://www.brighton.ac.uk/cdh/what-we-do/research.aspx> (access date: 02.02.2025).

References

- Danylenko, V. (1988). *Byl v Charkove muzej* [There was a museum in Kharkiv]. *Tekhnicheskaya estetika: Teoreticheskiiy, nauchno-prakticheskiiy i metodicheskiiy zhurnal*, 3, 23–26 [in Russian].
- Danylenko, V. (1996). *Osoblyvosti stanovlennya dyzajnu v Ukraini* [The features of development of design in Ukraine]. *Dialoh kultury. Ukrayina u svitovomu konteksti: Mizhvuzivskiy zbirnyk naukovykh prats*, 2, [in Ukrainian].
- Danylenko, V. (1989). *K istorii stanovleniya otechestvennogo dizayna. Kharkovskiy promyshlennyy rayon* [On the history of domestic design formation: The Kharkiv industrial region] (Dissertation for the degree of Candidate of Art Criticism). Moscow: MVKhPU [in Russian].
- Victoria and Albert Museum. *The family of art, design and performance museums* · V&A. Retrieved from <https://www.vam.ac.uk/>
- Victoria and Albert Museum. (2025). *V&A/RCA History of Design postgraduate programme* · V&A. Retrieved from <https://www.vam.ac.uk/info/history-of-design-postgraduate-programme>
- University of Brighton. (2025). *University of Brighton*. Retrieved from <https://www.brighton.ac.uk>
- Victoria and Albert Museum. (2025). *Design 1900—Now*. Retrieved from <https://www.vam.ac.uk/collections/design-1900-now>
- Victoria and Albert Museum. (2024, July 2). *Make Good: Rethinking Material Futures*. Retrieved from <https://www.vam.ac.uk/info/make-good>
- Design Museum. (2025). *Home*. Retrieved from <https://designmuseum.org/>
- Museum of the Home. (2024). *Everyday experiences of home*. Retrieved from <https://www.museumofthehome.org.uk/explore/our-collections/documenting-homes/>
- Victoria and Albert Museum Dundee. (2025). *Scottish Design Galleries: A beginner's guide*. Retrieved from <https://www.vam.ac.uk/dundee/articles/scottish-design-galleries-overview>
- Design Museum. (2025). *MA Curating Contemporary Design*. Retrieved from <https://designmuseum.org/learning-at-the-museum/ma-curating-contemporary-design>
- University of Brighton. (2025). *Welcome to the Centre for Design History*. Retrieved from <https://www.brighton.ac.uk/cdh/index.aspx>
- University of Brighton. (2025). *What we do*. Retrieved from <https://www.brighton.ac.uk/cdh/what-we-do/research.aspx>

Danylenko L., Danylenko V. Museum Practice in the Design Space of Great Britain

Abstract. The article provides a general overview of materials related to museum practice within the design sphere in the United Kingdom. It demonstrates that British design museums employ qualified professionals who have received specialized postgraduate education in this field. The article presents data on the organizational forms through which this education is delivered in British higher education institutions. It also offers information about museum collections, which are classified into two categories: those that present the history of design through their exhibits, and those composed exclusively of contemporary design works. The article outlines the key characteristics of research approaches applied to these types of collections. It is noted that understanding the materials presented in the article, along with the outcomes of further research in this area, will contribute to addressing the gap in one of the most vital aspects of the intellectualization of design practice in Ukraine.

Keywords: design, museum, Great Britain, education, curatorship, collection, research.